

УДК 336.012.23

Л. Є. МОМОТЮК,
доктор економічних наук, професор кафедри фінансів,
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Роль фінансових методів та інструментів у забезпеченні економічного зростання

У статті відображено теоретичні положення щодо визначення понять “фінансові методи” та “фінансові інструменти” та запропоновано їх систематизацію з метою забезпечення економічного зростання в країні.

Ключові слова: метод, інструмент, фінанси, економіка, девальвація, ревальвація.

Постановка проблеми. Реалізація державної фінансової політики потребує визначення підходів до розроблення фінансових методів, їх систематизації та удосконалення. Глобалізація фінансових процесів гостро ставить питання щодо конкурентоспроможності фінансової системи держави і вимагає своєчасного і швидкого реагування на ті зміни і виклики, що в ній відбуваються. В нинішніх умовах фінансова система не в повній мірі вирішує завдання щодо фінансового забезпечення економічного зростання та сталих темпів розвитку економіки. Розроблення фінансових методів та відповідних інструментів, зведення їх у певну систему не тільки забезпечують економічне зростання, а й дають можливість вчасно реагувати на будь-які зміни у світовій фінансовій системі та приймати виважені рішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам дослідження показників фінансової стабільності присвячені праці вітчизняних та зарубіжних учених: Васи́лика О. Д. [1], Крайника О. П. [2], Львовчкіна С. В. [3], Медвідь В. Ю. [4], Федосова В. М. [5] та інших. Однак залишаються дискусійними і невирішеними питання розроблення фінансових методів, їх систематизації та структуризації для ефективної реалізації державної фінансової політики.

Формування цілей статті. Розроблення фінансових методів та відповідних інструментів, зведення їх у певну систему забезпечать не тільки економічне зростання, а й нададуть можливість вчасно реагувати на будь-які зміни у світовій фінансовій системі та приймати виважені рішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метод як спосіб пізнання дійсності, спосіб освоєння предмета суб'єктом був і залишається в центрі уваги як філософської, так і наукової думки. В філософській літературі метод розглядається на абстрактному рівні як шлях, напрямок, парадигма, а на емпіричному – як спосіб, прийом практики [6, с. 288]. Тобто той чи інший метод чи їх сукупність використовуються як шлях пізнання, способи і прийоми дослідження явищ природи та суспільного життя. Наукова значущість методу визначається його здатністю збагатити теорію і практику новими знаннями про об'єкт, його більш глибоке та змістовне розуміння. Наукова діяльність завжди здійснюється за допомогою тих чи інших методів, які виступають як її засіб. Отже, філософія розглядає метод, з одного боку, як сукупність прийомів, способів наукового пізнання, які визначають логіку побудови теорії, її системність та змістовність, а з іншого – як діяльність, спрямовану на вирішення конкретного завдання, досягнення певного результату [7, с. 366]. Тобто метод наукового дослідження – це певна система принципів та прийомів, за допомогою яких вирішується конкретна науково-практична задача.

Використовуючи ті чи інші методи, не потрібно перебільшувати їхню значимість, але не можна і недооцінювати їхню роль і значення як у науковому пізнанні, так і в практичній діяльності. У фінансово-економічній літературі термін “метод” використовується рідко і не завжди відповідає сутності та змісту досліджуваних явищ, що призводить до його спрощення та однобокого трактування. Найчастіше термін “метод” використовується лише для характеристики конкретних способів управління підприємством, способів планування та виконання фінансово-економічних показників його

© Л. Є. Момотюк, 2015

розвитку тощо. Однак останнім часом підвищилася увага до дослідження цього терміна, і науковці у своїх дослідженнях дедалі більше використовують терміни “економічні методи” та “фінансові методи”, але без відповідної їх конкретизації та змістовного наповнення. Так, економічні методи визначаються як “створення державою фінансових або матеріальних стимулів, здатних впливати на економічні інтереси суб’єктів господарювання й обумовлювати їх поведінку, впорядкування протікання відтворювальних процесів” [2, с. 159; 4, с. 53; 8, с. 7] тощо. Термін “фінансові методи” визначається як “спосіб впливу фінансових відносин на господарські процеси”, до яких деякі автори включають “прогнозування, інвестування, кредитування, оподаткування” [9, с. 127], інші – “фінансове планування, оперативне управління, фінансовий контроль, фінансове забезпечення, фінансове регулювання” [5, с. 86]. Інші автори виділяють прямі та непрямі фінансові методи [4, с. 53], а також розділяють фінансові методи на методи забезпечення та методи регулювання інноваційного розвитку [9, с. 127] тощо. Існує точка зору, що фінансові методи є виявами дії фінансового механізму. Саме при визначенні фінансового механізму переважна більшість дослідників використовує терміни “методи” та “фінансові методи” як ключовий елемент механізму без їх чіткого визначення та класифікації [1, с. 102].

Отже, аналіз наукових досліджень показує, що незважаючи на різноманітні підходи до дослідження фінансових методів залишаються невизначеними їхні сутність, зміст і класифікація, а також не розроблено систему конкретних фінансових методів, за допомогою яких можна здійснювати вплив на економічне зростання. При цьому необхідно зазначити, що фінансові методи формуються згідно та в межах певної теорії і виступають засобом досягнення цілей, визначених державною фінансовою політикою. В сучасних умовах формування і використання фінансових методів має базуватися на раціональному поєднанні новітніх досягнень ліберальної та монетарної теорій. Кінцевою метою використання фінансових методів є забезпечення економічного зростання та досягнення соціально-економічної ефективності. Це вимагає, з одного боку, відтворення теоретичної моделі на основі нових знань з урахуванням практичного досвіду (практичної діяльності), з іншого – побудови багатомірної та реальної моделі, яка має забезпечити збалансований та послідовний (системний) розвиток економічних і фінансових процесів з мінімальними негативними наслідками. За допомогою фінансових методів забезпечується внутрішній рух фінансів, фінансових потоків, які невидимі на поверхні, розробляються конкретні способи їх регуляції та комбінації для досягнення бажаних цілей.

Виходячи з такого розуміння фінансові методи можна визначити як цілеспрямовані, конкретні практичні дії у фінансовій сфері, комбінації різних фінансових інструментів, способи та прийоми, їхні взаємозв’язки та взаємоузгодженість для досягнення макроекономічних та макрофінансових цілей. Реалізація фінансових методів здійснюється шляхом використання різноманітних фінансових інструментів. Оскільки існує досить різноманітний набір фінансових інструментів, то виникає проблема їх раціонального використання, забезпечення їх внутрішнього взаємозв’язку. Цей взаємозв’язок встановлюється шляхом координації за критерієм необхідності і достатності, порівняння і вибору оптимальних значень макроекономічних та фінансових показників, їх оцінювання та аналізу. Тобто фінансові методи – це не механічне поєднання та використання різноманітних фінансових інструментів, а певного роду теоретична модель, яка включає конкретний опис, комбінування та функціонування конкретних фінансових інструментів як єдиної системи. Реалізація фінансових методів забезпечує збалансоване та системне використання фінансових інструментів, мінімізує негативні наслідки не тільки у фінансовій, а й насамперед в економічній сфері (наприклад, дозволяє визначити рівень впливу інфляції, девальвації, дефляції на економічне зростання і результат цього впливу через певний відрізок часу тощо).

Подальше дослідження фінансових методів та фінансових інструментів потребує їх класифікації, систематизації та умовної субординації. Сукупність фінансових методів можна звести до двох груп: 1) група фіскальних або бюджетно-податкових методів, 2) група монетарних, або грошово-кредитних методів. Такий поділ на групи означає, що в рамках кожного із цих методів, в залежності від комбінації тих чи інших

фінансових інструментів, виникають дії, що впливають як на фінансову систему, так і економіку в цілому. Використовуючи фінансові методи, уряд і центральний банк впливають на макроекономічні та макрофінансові процеси та забезпечують реалізацію державної фінансової політики. За допомогою монетарних методів грошово-кредитна система безпосередньо впливає на розвиток і функціонування економіки шляхом збільшення або зменшення грошової маси, яка здійснюється шляхом емісії, або прямого контролю над грошовою масою (жорстка монетарна політика), а також операцій на відкритому ринку. Фіскальні методи забезпечують рух грошових коштів до бюджету та видатків з нього, регулюють та підтримують макроекономічні та макрофінансові пропорції, рівновагу між сукупним попитом і пропозицією, змінюють співвідношення між розподілом і перерозподілом ВВП. Варто відзначити, що ті чи інші фінансові інструменти використовуються не тільки в рамках конкретного фінансового методу, але, як правило, існує взаємодія і взаємозв'язок як фіскальних, так і монетарних фінансових інструментів. Крім того, між самими фінансовими методами існує чітка взаємозалежність і взаємообумовленість. Так, досягнення від використання одного методу можуть бути зведені нанівець, якщо не враховуються наслідки використання іншого методу. Це проявляється в тому, що Національний банк України, здійснюючи за допомогою монетарних інструментів регулювання грошового обігу з метою забезпечення стабільності грошової одиниці, стикається з тим, що постійні зміни у податковому законодавстві та запровадження різних форм і рівнів збирання податків обумовлюють непередбачуваність результатів збирання окремих видів податків, що призводить до зниження рівня зайнятості та темпів економічного зростання. Тому потрібна координація не тільки фінансових методів, а й фінансових інструментів: відсоткові ставки і грошову масу як фінансові інструменти забезпечення стабільності цін у поєднанні з виваженим рівнем оподаткування слід розглядати як інструменти досягнення повної зайнятості та економічного зростання. Таким чином, фінансові методи і фінансові інструменти тісно взаємопов'язані, а характер їх взаємодії залежить від комбінації фінансових інструментів.

У фінансовій літературі зроблено спробу здійснити класифікацію фінансових інструментів у рамках фінансового механізму, де у якості методів фінансового механізму розглядаються фінансове забезпечення та фінансове регулювання [3, с. 109]. Варто підкреслити, що в цій роботі достатньо повно розроблено та систематизовано фінансові інструменти, які "об'єднані у три групи: засоби фіскальної політики, засоби монетарної політики, ринкові засоби" [3, с. 105]. Водночас, позитивно оцінюючи розроблену класифікацію фінансових інструментів, необхідно зауважити, що, по-перше, її здійснено відповідно до предмета дослідження – фінансового механізму, по-друге, в ній не завжди чітко визначено самі фінансові інструменти – як фінансові інструменти фінансового забезпечення або як фінансові інструменти фінансового регулювання [3, с. 145].

На наш погляд, класифікація фінансових інструментів має здійснюватися не через визначення фінансового механізму, а шляхом визначення фінансових методів. В такому разі фінансові методи не виступають складовою частиною фінансового механізму, а діють і впливають на економіку і фінанси самостійно, їх реалізація здійснюється через набір комплексу фінансових інструментів та їх мобільну комбінацію. Отже, до фінансових методів включаємо монетарні (грошово-кредитні) та фіскальні (бюджетно-податкові). В свою чергу, монетарні методи включають: 1) грошово-кредитні та валютні методи, 2) інструменти фінансового ринку, тобто фінансові активи, які обертаються на ринку. Фіскальні методи включають бюджетні та податкові інструменти.

Критерієм оцінки дії того чи іншого фінансового інструменту є потенційний розмір грошових коштів, які рухаються під його дією. Як правило, дія конкретного інструменту так чи інакше зачіпає інші фінансові інструменти і може призводити не тільки до позитивних, а й негативних наслідків. Так, девальвація грошової одиниці, даючи змогу експортерам отримати додаткові валютні ресурси та збільшуючи надходження до бюджету, одночасно знецінює депозитні вклади домогосподарств, а також призводить до значних потрясінь у банківській сфері, коли доходи банків формуються не внаслідок розширення їхньої діяльності, а внаслідок зниження вартості ризику, що може мати дуже серйозні наслідки. З іншого боку, використання девальвації під час кризи як балансуєчого інструменту дозволяє забезпечити внутрішню рівновагу,

зменшуючи реальні доходи і витрати секторів економіки та вирівнюючи платіжний баланс через підвищення цінової конкурентоздатності вітчизняних товаровиробників. Одночасно з девальвацією зростають відсоткові ставки і скорочуються бюджетні витрати.

Крім того, використання того чи іншого фінансового інструменту (їх комбінації) забезпечує встановлення макрофінансової та макроекономічної рівноваги. В Україні внутрішні диспропорції пов'язані з експортоорієнтованою залежністю економічного зростання і залежать від коливання цін на світових ринках, що спонукає державу до надкритичних зовнішніх запозичень та нагромадження банківською системою валютних резервів. В свою чергу, грошово-кредитні інструменти центрального банку впливають на ринкові відсоткові ставки і ціни, а також на інфляцію і розвиток економіки в цілому. Тобто при визначенні центральним банком тих чи інших фінансових інструментів мають бути враховані, з одного боку, середньострокові показники інфляції та ризики, що пов'язані з порушенням стабільності цін, а, з іншого – міра впливу цих фінансових інструментів на розвиток економіки та забезпечення стабільності цін. Це потребує проведення економічного аналізу з метою визначення макроекономічного впливу зовнішніх факторів (наприклад, ціни на газ, на нафту), а також впливу фінансової системи на реальну економіку. Економічний аналіз дозволяє зрозуміти еволюцію інфляційних тенденцій, що пов'язані з підвищенням цін на енергоносії. Одночасно має бути проведений монетарний аналіз, який, у свою чергу, дозволяє побачити середньострокові тенденції взаємозв'язків між кількістю грошей в економіці та інфляцією, збалансованості грошових агрегатів, фінансових активів та позик) тощо. Тобто у недостатньо монетизованій економіці зв'язок між грошовою масою є не тільки нестабільним, а й приводить до негативних наслідків як у фінансовій, так і економічній сфері.

Таким чином, роль відсоткових ставок як фінансового макроінструменту є дуже ефективною як в період економічної та фінансової рівноваги, так і в умовах фінансово-економічної кризи. Для поживлення економіки центральний банк має знижувати відсоткову ставку, встановлюючи її нижче рівня інфляції, оскільки ризик спаду сприймається більш гостро, ніж можливе зростання цін. Тобто центральний банк як кредитор останньої інстанції може понести певні додаткові витрати для відновлення чи поживлення економічного розвитку, тому окрім суто фінансових завдань (підтримка стабільності цін та валютного курсу) на нього покладаються завдання підтримки стабільності економіки в цілому. Наприклад, починаючи з 1999 року Європейський центральний банк (ЄЦБ) проводив політику відносно низької відсоткової ставки. Але у 1999–2001 рр. ЄЦБ проводив політику підвищення відсоткових ставок, що було пов'язано із забезпеченням цінової стабільності, а у 2005–2008 рр. – у зв'язку зі значним зростанням грошової маси. В цілому ж протягом 1999–2010 років ЄЦБ змінював відсоткові ставки 17 разів, у тому числі 10 разів знижував їх, і у 2002 році депозитна ставка ЄЦБ наблизилась до 0%, ставка рефінансування – до 0,75%, ставка за кредитами – до 1,5% [10].

В Україні використовуються інструменти жорсткого монетарного регулювання, скорочуються темпи зростання грошової бази та грошової маси, що призводить до зростання вартості грошей. Але політика “дорогих грошей” не стимулює економічне зростання, а, навпаки, створює негативні наслідки для реального сектору економіки. Сучасний стрімкий розвиток економіки і фінансів вимагає своєчасної та швидкої оцінки цих процесів, відповідного реагування на них шляхом використання фінансових інструментів, їх комбінації та координації. Дія тих чи інших інструментів залежить від багатьох факторів, характеризується високою динамічністю і вимагає своєчасного їх використання. Негативні наслідки використання фінансових інструментів можна зменшити шляхом швидкого і чіткого розроблення їх комбінацій та теоретичного обґрунтування фінансових методів. Важливо також своєчасно оцінити результативність дії усіх комбінацій фінансових інструментів. Наголос на уникнення або пом'якшення негативних наслідків дії фінансових інструментів має стратегічне значення для проведення фінансово-економічного аналізу. Це пов'язано з тим, що конкретні фінансові та економічні умови, які склалися внаслідок використання або невикористання тих чи інших інструментів, вимагають вжиття заходів, як правило радикальних, для

убезпечення економіки від потрясінь. Звісно, що в таких умовах використовуються ті інструменти, які знімають шок, зменшують макроекономічну напругу та диспропорції. Але, застосувавши ці інструменти, потрібно вчасно прийняти рішення щодо використання інших інструментів для пом'якшення або упередження негативних наслідків дії перших інструментів. Наприклад, після проведення девальвації необхідно використовувати інші фінансові інструменти, а не тільки жорстку монетарну політику. Проведення жорсткої монетарної політики на значному відрізку часу породжує дефляцію, а збільшення депозитних і кредитних ставок гальмує банківське кредитування економіки та поглиблює кризові явища, уповільнює економічне зростання. Тому поряд із проведенням жорсткої монетарної політики необхідно використовувати фіскальні методи та інструменти, тобто ті інструменти, які дають можливість відновлення економіки та підприємництва.

Використовуючи фінансові інструменти, важливо їх комбінувати та координувати за принципом узгодженості, взаємовпливу та взаємодії. Кожен фінансовий інструмент є в певній мірі незалежним у використанні від інших інструментів. Але між деякими грошово-кредитними інструментами існує тісний зв'язок і взаємозалежність: надання комерційними банками кредитів суб'єктам господарювання прямо залежить від облікової ставки рефінансування та норм і обсягів обов'язкового резервування. Чим більш високими є відсоткові ставки, тим більш низькими будуть обсяги банківського кредитування, і, навпаки, лібералізація ставок призводить до збільшення банківського кредитування. Більше того, існує кореляційний зв'язок між самими відсотковими ставками: облікова ставка є найнижчою з-серед відсоткових ставок, але не може встановлюватися нижче рівня інфляції, а відсоткова ставка рефінансування визначається на основі облікової ставки і не може бути нижче облікової ставки. Облікова ставка передбачає виважене застосування, оскільки, з одного боку, вона безпосередньо впливає на пропозицію грошей в обігу, тим самим регулюючи інфляцію, з іншого – її рівень безпосередньо впливає на ліквідність банківської системи, можливості кредитування економіки. Також існує тісний взаємозв'язок між кількістю грошей в економіці та інфляцією. Зростання грошової маси без відповідного зростання економіки призводить до інфляції, а помірна інфляція спонукає до поживлення діяльності економічних суб'єктів та відповідної емісії грошей. Водночас інші грошово-кредитні інструменти характеризуються не тільки взаємною суперечливістю, а й різноспрямованим впливом. Так, якщо девальвація стимулює експорт, підвищуючи конкурентоздатність національних виробників, обмежує внутрішнє споживання імпорту, забезпечує збалансування торгового та платіжного балансу, то ревальвація, навпаки, погіршує експортні позиції національних виробників на зовнішніх ринках внаслідок зростання експортних цін, полегшує доступ імпортованим товарам на внутрішній ринок та ускладнює умови конкуренції для національних виробників. Але від ревальвації вирають ті підприємства, які використовують імпортовану сировину та комплектуючі. Використання девальвації та ревальвації призводить до уповільнення темпів зростання ВВП, скорочення економіки в цілому, якщо не використовуються інші фінансові інструменти. Девальвація та ревальвація відображають кризові явища в економіці та призводять до нестійкого функціонування національної грошової одиниці.

Антагонізмом і різноспрямованістю дії характеризується і друга пара грошово-кредитних інструментів, інфляція і дефляція, хоча кожен з них окремо відіграє як позитивну, так і негативну роль. Інфляція, переповнюючи канали обігу грошової маси більше, ніж необхідно для нормального, збалансованого розвитку економіки, знецінює національну валюту і стимулює зростання цін, оскільки грошова маса і рівень цін є взаємопов'язаними і взаємообумовленими. Дефляція, на противагу інфляції, призводить до вилучення з обігу надлишкової грошової маси, зниження темпів інфляції та загального рівня цін в економіці, забезпечує зростання купівельної спроможності національної грошової одиниці. З іншого боку, дефляція приводить до зменшення внутрішнього попиту, заморожування цін та зарплат, зниження темпів економічного зростання. Отже, використовуючи ці інструменти, важливо визначити – чи то інтуїтивно, чи то на основі аналізу відповідних показників – момент часу, коли вони почнуть діяти, та момент часу, коли їхня позитивна дія починає переростати в негативну, і вчасно включити (застосувати) інші інструменти.

Висновки. Отже, незважаючи на ефективність грошово-кредитних інструментів у забезпеченні фінансової стабільності, їх постійне використання може призводити до негативних результатів як в самій фінансовій сфері, так і економіці в цілому. Максимально ефективна дія монетарних інструментів досягається під час кризи, коли за їх допомогою швидко приборкується інфляція, збалансовується грошова маса, платіжний баланс, стабілізується грошово-кредитна система держави. Під час економічного підйому роль грошово-кредитних інструментів значно послаблюється, оскільки вплив на інфляцію здійснюється не прямо, а опосередковано шляхом зміцнення валютного курсу, зниження відсоткових ставок, зростання пропозиції грошей, тобто шляхом посилення впливу немонетарних чинників (обсягів і динаміки ВВП, доходів населення, збільшення тарифів природних монополій тощо). На етапі економічного зростання дія монетарних інструментів має взаємоузгоджуватися і взаємоув'язуватися з фіскальними інструментами, тобто такими, які знижують інфляційні очікування, впливають на ціни, забезпечують зростання продуктивності праці тощо.

Список використаних джерел

1. Василик О. Д. Теорія фінансів : [підруч.] / О. Д. Василик ; КНУ ім. Т. Г. Шевченка. – [4-е вид., доп.]. – К. : НІОС, 2003. – 416 с.
2. Крайник О. Системний підхід до регулювання соціально-економічного розвитку регіону / О. Крайник // Регіональна економіка. – 2002. – № 1. – С. 159–160.
3. Львовчкін С. В. Макрофінансова стабілізація в Україні в контексті економічного зростання : [монографія] / С. В. Львовчкін. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 432 с.
4. Медвідь В. Ю. Систематизація інструментів економічного регулювання регіонального розвитку / В. Ю. Медвідь // Економічний вісник Донбасу. – 2013. – № 2. – С. 53–57.
5. Фінанси : [підруч.] / За ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К. : Знання, 2008. – 611 с.
7. Философия социальных и гуманитарных наук : [учебное пособие для вузов] / [коллектив авторов] ; под ред. В. А. Лебедева. – [2-е изд., перераб.]. – М. : Академический проект, 2008. – 739 с.
8. Бирик С. П., Сютя Г. М. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання / За ред. С. Я. Єрмоленко. – Харків : Фоліо, 2012. – 623 с.
9. Національна економіка : [навч. посібник] / За заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Національний університет “Юридична академія України”, 2011. – 182 с.
10. Проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку : [монографія] / За ред. Т. А. Васильєвої, В. Г. Боронос. – Суми : Вид-во СумДУ, 2009. – 351 с.
11. European Central Bank. Key ECB interest rates [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.ecb.int/stats/monetary/rates/html/index.en.html>

*Л. Е. МОМОТЮК,
доктор економічних наук,
професор кафедри фінансов
Національна академія статистики, учета и аудита*

**Роль финансовых методов и инструментов в обеспечении
экономического роста**

В статье обобщены теоретические подходы к определению понятий «финансовые методы» и «финансовые инструменты» и предложена их систематизация с целью обеспечения экономического роста в стране.

Ключевые слова: метод, инструмент, финансы, экономика, девальвация, ревальвация.

L. E. MOMOTYUK,
Doctor of Economics, Professor
National Academy of Statistics, Accounting and Audit

The Role of Financial Methods and Instruments in Economic Growth

Most common approaches to constructing the system of financial methods and their structuring are summed up for effective implementation of the financial policy at country level.

Implementation of financial policy requires clear approaches to elaboration, systematization and improvement of financial methods. The financial system is incapable of providing all the necessary solutions on financial support for the sustained rates of economic growth. Financial methods and corresponding instruments, once properly constructed and systematized, are not only central to economic growth, but allow for timely response on any change in the global financial system and for taking adequate decisions. Financial methods can be defined as purposeful and concrete practical actions in the financial sphere, combinations of various financial instruments, methods and techniques, their links and coordination, in order to achieve macroeconomic and macrofinancial objectives. Financial methods are implemented by use of various financial instruments. Each financial instrument is in a way autonomous from the other financial instruments. At the phase of economic growth, monetary instruments need to be coordinated with and linked to fiscal instruments, which are the ones that reduce inflation expectations, influence prices, encourage labor productivity growth etc.

Keywords: *method, instrument, finances, economy, devaluation, revaluation.*

